

Ang QuizRR Impact Assessment report by Raoul Wallenberg Institute (okt 2018)
<https://axfoundation.se/wp-content/uploads/2018/11/QuizRR-Impact-Assessment.pdf>

Axfoundations kommentar

Många företag med leverantörskedjor i Kina vill säkra goda arbetsvillkor. De ställer krav genom uppförandekoder och följer upp att kraven följs genom fabriksinspektioner, så kallade audits. Men både erfarenhet och forskning visar att kod och kontroll inte räcker. Audits ger en ögonblicksbild, kommer sällan åt grundproblemen (som ofta är osynliga för ögat) och stärker inte de anställda. Hur köpande företag kan agera proaktivt och bidra till att de anställda får egenmakt att själva påverka sin situation är en tiotusenkronersfråga.

En nyckel till förändring är kunskap, något som biståndet vetat och arbetat utifrån i decennier. Träning och utbildning i rättighetsfrågor, kompetens och ledarskap kan förändra strukturer och leda till gradvis, hållbar utveckling på fabriker likaväl som i byar. En annan tiotusenkronersfråga är hur vi mäter den utvecklingen. Dels tar den tid, dels är det svårt att härleda enskilda resultat och indikationer till själva utbildningsinsatsen.

Den här rapporten är vårt försök att utvärdera de utbildningsinsatser som gjorts på ett antal fabriker i Kina 2014-2017. För uppdraget anlidade vi Raoul Wallenberg Institute, där Kinaexperten Malin Oud är huvudförfattare.

Utbildningen drivs av det svenska företaget QuizRR vars grundare har stor erfarenhet av leverantörsarbete och träningsinsatser på fabriker i Asien. Deras digitala lösning är skalbar och bygger på kortfilmer med uppföljande quiz-frågor. Axfoundations har subventionerat användarlicenser för QuizRR till sex bolag i Axel Johnsonkoncernen sedan 2014. QuizRR har även två ytterligare moduler som handlar om transparent lönesättning och arbetarrepresentation, som beskrivs närmare i rapporten.

Den här utvärderingen baseras dock på grundmodulen, Rights and Responsibilities. Vi ville veta om träningen hade gett några mätbara resultat och eventuella effekter.

Studien är kvalitativ och baserad på en mängd intervjuer med olika intressenter. Den innehåller lärande som vi tar till oss och tror att fler kan ha nytta av. Här finns goda nyheter: anställda vittnar om att de fått ny kunskap vilket lett till konkreta förbättringar på fabriksgolvet. Utvärderingen pekar också på utmaningar. Det politiska järngreppet i Kina hårdnar. Övervakningen ökar. Landet saknar förenings- och yttrandefrihet. De företag som väljer att handla i Kina måste vara medvetna om hur mänskliga rättigheter begränsas på fabrikerna. Å andra sidan ger handel nycklar till människor och företag som, inom de ramar som är möjliga, får tillgång till ny kunskap och nya kanaler att kommunicera och föra dialog. QuizRR:s potential finns i de nycklar som leverantörsrelationer ger.

Sex fabriker är utvärderade i den här rapporten. QuizRR används just nu på över 200 fabriker och även om det är småskaligt är vi övertygade om att normativa förskjutningar i liten skala kan leda till transformativ förändring på sikt. Det kräver uthållighet och gemensamma ansträngningar, vilket också framkommer i rapportens rekommendationer.

Jag vill rikta ett tack till professor Niklas Egels-Zandén på Göteborgs universitet som bidragit med goda råd kring metodutveckling.

Viveka Risberg, Program director på Axfoundation, nov 2018